

درس پژوهی؛ آری، به شوفاژ با گپ و عمق بخشی به درس

و اشتیاق می‌تواند موتور محرک این برنامه در میان همه معلمان ابتدایی طی دو یا سه سال آینده شود و نقش معلمان فعال هم تسری این انگیزه در سایرین باشد، نه ابزاری برای رقابت پنهانی و ناسالم مدارس! چکیده‌ای از بارش فکری معلمان در کارگروه درس پژوهی و گفت‌وگویی درباره برنامه پیش روی شما است تا از توسعه این برنامه در مدارس جوادالائمه آگاه شوید. موضوعات درس پژوهی با این سوال شروع می‌شود که از خود پرسیم «چه چیزی در کلاس ارزش آموختن دارد؟» و بدانیم که همیشه یادگیری، در همان لحظه آموزش اتفاق نمی‌افتد، بلکه گاهی جرقه‌ای در ذهن دانش‌آموز زده می‌شود که بعداً به نتیجه می‌رسد. در این بحث موضوع برون‌داد بسیار حائز اهمیت است و باید تقویت شود، یعنی دانش‌آموز بتواند با تحقیق یا مشاهده به یافته‌هایی دست یابد. از طرف دیگر، اهمیت موضوعات غیردرسی کمتر از موضوعات درسی نیست، درحالی‌که این موضوعات در سال‌های اخیر کمتر مورد توجه بوده‌اند. پس معلمان می‌توانند برای موضوعات غیردرسی پیش قدم شوند و نتایج را به مدارس دیگر انعکاس دهند. عمق بخشی به درس، پویایی فضای کلاس و جایگاه رقابت و مقایسه در درس پژوهی از نکات مهم این برنامه است که در این‌باره گفت‌وگویی با خانم ابدی یکی از نمایندگان درس پژوهی داشتیم.

درس پژوهی به زبان ساده، مطالعه و پژوهش گروهی درباره روش تدریس موضوعی خاص یا فعالیت دانش‌آموزان در کلاس درس است. امسال، در سومین سال فعالیت گروه‌های درس پژوهی که در سال نخست با چهار گروه از معلمان آغاز شد، بیست گروه در برنامه مشارکت داشتند؛ اعضای گروه‌ها بیشتر معلم‌های زن و همکاران جوان‌تر مدارس بودند و فعالیت معلم‌های مرد کمتر و در بعضی موارد فقط در حد نام‌نویسی آن‌ها در برنامه بوده است. این شکل مشارکت که خانم‌ها و نیروهای جوان‌تر شجاعت و جسارت بیشتری برای تشکیل گروه‌های درس پژوهی دارند را تحقیقات درس پژوهی در سطح بین‌المللی نیز تایید می‌کند. امسال نمایندگان کارگروه درس پژوهی با انگیزه و شوق برنامه را دنبال کردند، شوقی که انتظار می‌رفت در تک‌تک اعضای گروه‌ها دیده شود، ولی گویا چنین نبوده است. فراموش نکنیم که اصل شرکت در این برنامه علاقه خود معلم است و براساس بازاندیشی اخیر اتاق فکر، روند فعالیت گروه‌های درس پژوهی از شکل دست‌ورالعملی خارج شد، به این صورت که معلمان با تشکیل کارگروه، جلسات را به صورت خودجوش برگزارکنند. در واقع تمام این فرآیند به معلمان واگذار شد تا همه تصمیمات از شیوه اجرای کار، جمع‌بندی و ارائه مطالب برعهده خودشان باشد. با این وجود، شاید اجبار غیرمستقیم مسئولین مدارس به مشارکت معلم‌ها در برنامه، به نوعی اصل اساسی این برنامه را محقق نساخته است، در صورتی که همین انگیزه

عمق بخشی درس به چه معناست؟
به نظر من زمانیکه دانش‌آموز بتواند تنها با راهنمایی معلم و نه از زبان معلم به اهداف درسی دست یابد، یادگیری برایش عمیق و لذت‌بخش می‌شود. یکی از اتفاقات ارزشمند درس پژوهی همین است.

دستاوردهای جالب توجه درس پژوهی چه بوده است؟
ایجاد رابطه صمیمی بین معلم‌ها و دانش‌آموزان، حرکت به سمت سازمان‌یادگیرنده، یادگیری مهارت سازگاری با دیگران، سریع‌تر رسیدن به سطح بالاتری از دانش، استفاده از نظرات یکدیگر (چه معلم و چه دانش‌آموز) از جمله دستاوردهای درس پژوهی بوده است.

